

Summary from previous week

- Men and Women are equally obligated in reciting Kiddush, even though Kiddush is a מצוה עשה שהזמן גרמא – a time bound positive mitzvah. The reason is that God said *Zachor and Shamor* together – those who are obligated to keep the negative mitzvos (Shamor) are also obligated to keep the positive mitzvos (Zachor).
- This means that technically women may recite Kiddush for men although the minhag is that they should only do it for family members out of *tzniut*.
- According to rabbinic law, Kiddush should be recited over wine because wine gladdens the heart and the mitzvah of Kiddush will become a pleasure to perform.
- Therefore if the challah is more appealing, one can make Kiddush over the challos.

שו"ע אורח חיים - סימן קפג
(ג) צריך לחזור אחר כוס שלם:

Shulchan Aruch Orach Chaim 183:3

3 One must (10) seek a (11) complete [unblemished] cup.

משנה ברורה סימן קפג ס"ק יא

(יא) שלם - שלא יהיה גוף הכוס שבור ולא פגום בשפתו אפילו [ט] חסרון מועט [ובנסדק י] יש להקפיד לכתחלה [יא] אפילו בלא חסרון כלל] וכן אם גוף הכוס שלם רק בסיסו נשבר ג"כ ישלהקפיד [יב] ואפילו יכול לעמוד על בסיסו [יג] אם לא שאין לו אחר יש להקל [יד] בכל זה. ובכיסוי כלים אף שלא נעשו לקבלה ג"כ אין להקפיד אם אין לו אחר [א"ר]. כתב המ"א בשם הב"חירא שמים לא יברך במצנפת רק ישים הכובע על ראשו ויש שנוהגין ג"כ להתעטף בבגד העליון דכל זה הוא בכלל עיטוף הנאמר בגמרא אצל כוס ברכה וכן נהגו כהיום בישראל בעת בהמ"ז שמימין הכובע על ראשיהן אפילו כשהוא מברך ביחיד בלי כוס:

Mishnah Berurah 183:11

(11) Complete. I.e., the body of the cup should not be broken or have a defective rim (even if only a tiny bit is missing from it). [If it is cracked, 2 one should avoid using it for the blessings initially, even if there is nothing whatsoever missing from the cup. Likewise, if the body of the cup is whole and only its base is broken, one should also avoid using it, even though it is capable of standing on its base. However, if one does not have another cup one may be lenient with respect to all these 3 faults . If one does not have anything else he can use , he need also not avoid using the lid of a utensil to hold the wine over which he says Grace , even though lids of utensils are not intended to hold anything . [Eliyah Rabbah] The *Magen Avraham* writes in the name of the *Bach* that a person who fears Heaven should not say Grace after Meals while he is wearing only a yarmulke, but should first put a hat on his head. There are people who are also accustomed to put on their upper garment before they say Grace. This is because all this comes under the category of "wrapping oneself," which is a requirement mentioned in the Gemara with reference to the making of the blessings over a cup. It is likewise the custom among Jews nowadays to put a hat on their heads, when they say Grace after Meals, even when they say Grace as individuals and do not say it over a cup.

שמירת שבת כהלכתו מז:ט

ט. כוס של ברכה צריך שיהא בה לפחות רביעית הלוג יין (לז), שהנה כביצה ומחצה בקליפתה (לז), ושיערו לנו גדולי האחרונים את מידתה. יש נוהגים על-פי מנהג ירושלים עתיק לקחת כוס המכילה 86 ס"ל יין (כמנין "כוס") (לח), וכן נוהגים אחינו מעדות המזרח (לט). אחרים מחמירים ולוקחים כוס המכילה 137 ס"ל, וכן המנהג הפשוט בחו"ל (מ). והנוהגים כדעת החזו"א זצ"ל, מחמירים ולוקחים כוס המכילה 150 ס"ל (כמנין "כוס הגון") (מא).

Shemiras Shabbos Kehilchaso 47:9

The cup of wine which is required in the performance of a mitzva must contain at least a quarter of a log (a revi'is). This measure was equal to the volume of an egg and a half, including the shell. Recent halachic authorities vary in their estimates of today's equivalent.

There are those, including the members of the Sephardi communities, who follow the ancient Jerusalem custom of using a cup containing 86 cubic centimetres of wine. Others are stricter, in requiring a cup which holds 137 cubic centimetres, and this is a common practice. Those who adopt the opinion of the Chazon Ish are stricter still and take a cup which holds 150 cubic centimetres.

כמה דברים אמורים? בקידוש של הלילה וכן בהבדלה, שכיון שצריך חיובם הוא מן התורה (מב), יש להחמיר ולצאת ידי כל הדעות (מג), וכן גם לגבי קידוש והבדלה של יו"ט, שהרי השוה את דינם לקידוש והבדלה של שבת (מד). אבל בקידוש של היום, כיון שאינו אלא דרבנן (מה), יש לסמוך על מנהג העולם ויוצא ידי חובתו גם בכוס שאינה מכילה אלא את השיעור הקטן (מו).

המכניס קובית-קרח לתוך כוס הקידוש כדי לקרר את היין – אין היא מצטרפת לשיעור רביעית כל עוד לא הפשירה, וראה להלן פרק ג סעיף ו.

Shemiras Shabbos Kehilchaso 47:9

At the Friday night Kiddush and at Havdalah after Shabbos, one ought to satisfy the most demanding of these requirements, since making Kiddush and Havdalah at these times is essentially a Torah obligation. One should do the same at the Yom Tov evening Kiddush and at Havdalah after Yom Tov. Although the obligations in this case are Rabbinic, they have been put on the same footing as the corresponding Shabbos obligations. At the daytime Kiddush, which is purely Rabbinical, one can rely on the general practice of using a cup which contains only the least of the above quantities. One may put ice cubes into the Kiddush cup, in order to cool the wine (but see Chapter 53, paragraph 6). The volume of the cubes cannot, however, be taken into account to make up the required revi'is, as if they were part of the wine in the cup, so long as they have not yet melted.

שמירת שבת כהלכתו מז:יא

יא. יהדר אחרי כוס נאה – משום הידור מצוה (מט), ולא ישחמש בכוס העומדת לשימוש חדיפעמי (י) וכדו', ואולם אם אין לו כוס אחרת, לית לן בה (נא). ואם אין לו אפילו כוס כזו, יקדש על היין שבבקבוק (נב).

Shemiras Shabbos Kehilchaso 47:11

One should beautify the mitzvah by being particular to use a beautiful cup. One should not use a disposable cup unless one has no other. In the event that one does not have even this, one should make Kiddush on the wine in the bottle.

יב. יקפיד שהכוס תהיה שלמה (נג), ולא שבורה או פגומה, ולוא במקצת (נד), וגם לא תהא סדוקה (נה), לא בשפה העליונה ולא בדפנותיה (נו), וגם בסיס הכוס יהיה שלם (נז). במה דברים אמורים? לכתחילה, כשיכול להשיג כוס שלמה, כי אז לא יקדש על כוס שאינה שלמה. אבל כדיעבד אין עיכוב בדבר ויוכל לקדש גם בכוס שאינה שלמה (נח). אולם כוס הנקובה בחלקה התחתון, והיא אינה מכילה רביעית הלוג מן הנקב ולמטה (נט), וכן כוס זכוכית שנסדקה, ועל כן אינה מחזיקה משקין חמים (ס) — פסולה היא לקידוש אף כדיעבד.

Shemiras Shabbos Kehilchaso 47:12

One should be particular to use a cup which is whole. That is to say, it should not be broken or chipped, however little, b) nor should it be cracked, whether at the rim or at the side, and its base also should be unbroken. One may make Kiddush with a cup which is not altogether whole if one cannot obtain one which is, but the following cannot be used for making Kiddush, and indeed the Kiddush made with them is invalid: (i) a cup which has a hole in it, and does not contain a revi'is below the hole, and (ii) a glass cup which is cracked, and so would not hold hot liquid.

סימן לט

בדבר כוסות מנייר אם כשר לקידוש

י"ב ניסן תשכ"ח.

מע"כ ידידי הנכבד מר ר' אריה ליב באבינס שליט"א.

הגנה בדבר כוס לקידוש אם רשאים לעשות על כוס שנעשה מנייר שהוא כלי רק לשעה ששמע אשר אסרתי, אמת הדבר דהא התוספות מפרשים בברכות דף נ' ד"ה מודים וכן בשבת דף ע"ו כתבו זה בדיה כדי בשם בני נרבונא דחי שנאמר בהדברים הצריכים

בכוס של ברכה הוא שיהיה הכוס גופו כלי שלם ואיפסק כן בש"ע סימן קפ"ג סעיף ג', וכתב המג"א סק"ה דאפילו נשבר רק בסיס שלמעלה נמי פסול אף שגוף הכוס שלם, וכוס של קידוש טעון כל מה שטעון כוס של בהמ"ז כדאיתא בסימן רע"א סעיף י', אלמא דבעינן שיהא הכוס נאה שרק כוס כזה כשר לבהמ"ז ולקידוש, ורואה אני שכוס של נייר שהוא רק לשעה על פעם זה לבד הוא עוד גרוע דאין לו שום חשיבות שודאי אינו ראוי לבהמ"ז ולקידוש. אך כשליכא כוס אחר אולי יש להקל.

ידידו המברכו בחג כשר ושמח,

משה פיינשטיין

Iggros Moshe (Rabbi Moshe Feinstein, d. 1986) Orach Chaim 3:39

The matter is whether it is permitted to make Kiddush with a paper cup which is a vessel made to be used once. The truth of the matter that Tosefos bring in Brachos 50a (ד"ה מודים) and also in Shabbos 76a regarding the things that a cup needs to be a cup of blessing. One of the stipulations is that the cup is in and of itself a complete *kli* (vessel). The Shulchan Aruch rules accordingly in Siman 183 Seif 3 and the Magen Avraham in seif koton 5 that even if the base is broken it is also unfit to use for the body of the cup must be complete.

A cup for Kiddush requires all of the laws of a cup for Bentching brought in 271:10. Therefore it is necessary to use a beautiful cup that is specifically appropriate for Bentching and Kiddush. I can see that a disposable paper cup is more inferior for it has no specific importance as it is certainly not appropriate for Bentching or Kiddush. However, if one has no other cup, there is perhaps room to be lenient.